

ESKO-T s.r.o.

Svazek obcí
pro komunální služby

*Tak na
kompostování
jednoduše
a prakticky*

Uzavřený cyklus jídla

Pěstování, jídlo a kompostování jsou nerozlučná trojka. Nejlépe se jim daří, když se pěkně propojí do tzv. uzavřeného cyklu jídla (můžete se setkat i s anglickým pojmem food loop). Jak to vypadá v praxi? Organické zbytky z kuchyně můžeme snadno zpracovat přímo v místě vzniku na přírodní hnojivo – kompost, které lze využít pro pěstování bylinek nebo zeleniny. Poté, co zeleninu a bylinky zpracujeme, zbytky putují do kompostéru a kruh se tak uzavírá.

Uzavřený cyklus jídla není samozřejmostí. V současné době je tento cyklus narušený, částečně nefunkční a jedním z důvodů je právě to, že organická hmota není vrácena do půdy, ale končí na skládkách odpadu či ve spalovnách. Svým rozhodnutím a péčí to však můžeme napravit.

Jídlo

Představte si, že vaříte polévku. Všechny ty slupky od brambor a mrkve můžete zužitkovat.

Kompostování

Ty slupky se při kompostování změní ve skvělé přírodní hnojivo – kompost. Kam s ním? Přece do květináče nebo na zahrádku. Že nejste zrovna na květině? Nevadí. Kompostem můžete obdarovat své přátele či stromy a keře ve vašem okolí.

Pěstování

S takovým hnojivem pak roste zelenina, ovoce i bylinky jak o život. A ty bylinky si můžete dát třeba do poctivé domácí polévky.

Bioodpad je poklad!

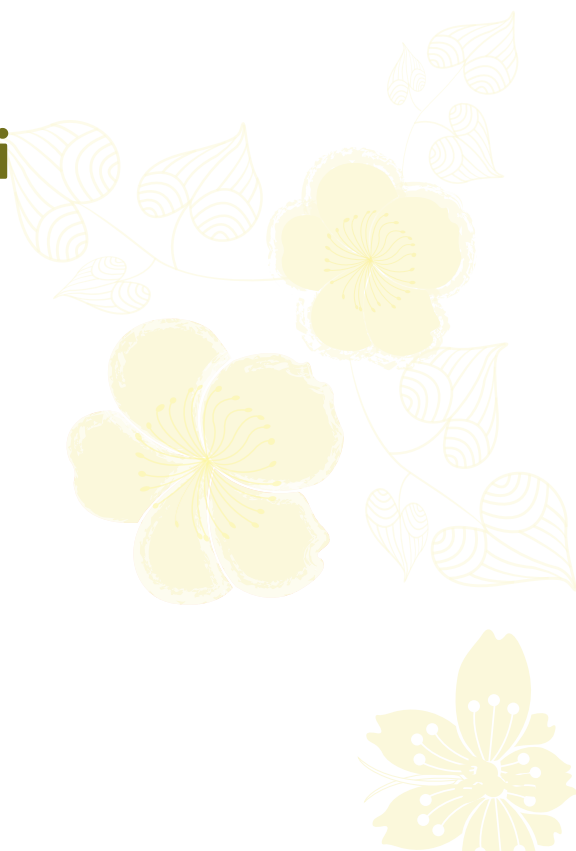
Organické zbytky rostlinného původu patří na kompost

Bioodpad, tedy organické zbytky rostlinného původu, tvoří 40 až 60 % obsahu běžných popelnic na směsný odpad. Organickým zbytkům jsme se naučili říkat bioodpad. Není to však úplně šťastné pojmenování. Ze slova bioodpad máme pocit, že když se nám opravdu ocitne v rukách, je to něco co je třeba vyhodit a už se o to nestarat. Ale je to přesně naopak. Bioodpad není odpad! Je to cenná surovina, kterou můžeme dále využívat a kterou bychom s ohledem na životní prostředí využívat měli.

Nutno dodat, že v souvislosti s kompostováním se bavíme o organických zbytcích rostlinného původu. Ty živočišné jako je např. maso a mléčné výrobky do kompostu nepatří. Důvodem jsou patogenní látky, které tyto materiály mohou obsahovat.

Biodpad vám v kuchyni překážet nebude

K třídění organických zbytků v kuchyni nepotřebujete nic speciálního. Zbytky můžete odkládat do jakékoliv omyvatelné nádoby (může to být dóza, miska nebo malý kbelík). Musí splňovat jen dva přísné parametry: musí se vám líbit a je vhodné ji mít po ruce. Na sběr biodpadu lze používat také papírové pytlíky. Když je pak obsah nádoby nebo sáčku naplněn, stačí je odnést na místo, kde budou organické zbytky zkompostovány. Možností je několik: zahradní kompostér, domácí vermikompostér a v případě možnosti komunitní kompostér nebo svoz.

Třídění biodpadu začíná v kuchyni

TŘÍDĚNÍ ORGANICKÝCH ZBYTKŮ NENÍ VŮBEC SLOŽITÉ

Co do kompostu patří:

- organické zbytky rostlinného původu z domácnosti a ze zahrady
- odřezky a slupky od ovoce a zeleniny
- vylouhované čajové lístky či sáček a kávová sedlina
- skořápky od vajíček
- zbytky pokojových rostlin a řezaných květin
- plevel z záhonků
- zemina, posečená tráva, listí
- dřevní štěpka, větve, hobliny a piliny, kůra
- kompostovatelné stelivo býložravých mazlíčků
- roličky od toaletního papíru a proložka od vajíček (jedná se o poslední fáze recyklačního cyklu papíru, nepatří už do modrého kontejneru, ale ideálně na kompost)

Tropické ovoce patří také mezi organické zbytky rostlinného původu. Banánové slupky se na kompostu pěkně rozloží. S citrusy už to tak jednoduché není, jejich tvrdá kůra se rozkládá opravdu velmi dlouho, na kompost doporučujeme dávat v přiměřeném množství a preferovat lokální ovoce a zeleninu.

Co do kompostu určitě nepatří:

- organické zbytky živočišného původu
- maso a masné výrobky, kosti, ryby
- mléko a mléčné výrobky
- exkrementy vašich mazlíčků pokud nejsou býložraví
- plastové čajové sáčky
- cigaretové nedopalky
- a další biologicky nerozložitelné suroviny

Pamatujte si, že dobrý kompost může vzniknout jen z těch dobrých surovin.

Velikost materiálu, který na kompost patří:

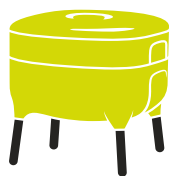
- Čím menší, tím lepší:)

Proč má smysl třídit BIO a kompostovat?

Vadí vám, že velké množství organických zbytků jako jsou zbytky ovoce a zeleniny, kávová sedlina, čajové sáčky, listí a větve, končí bez užitku na skládce odpadu nebo ve spalovně? Pokud ještě váháte, možná vás přesvědčí, že:

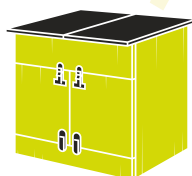
- bioodpad tvoří 40–60% smíšeného komunálního odpadu. A to je opravdu hodně.
- tolik bioodpadu pak zbytečně cestuje na skládku. Mohlo by to být až o polovinu méně cest popelářských vozů.
- bioodpad ukládaný na skládky rozhodně nevoní. Také se podílí na vzniku skleníkových plynů a nebezpečných výluhů.
- díky bioodpadu ve spalovnách je zapálení odpadu složitější. A to znamená plýtvání energií.
- pokud začnete třídit organické zbytky, nebude se vám špinit odpadkový koš, bude méně zapáchat a vy ho tak budete moci vynášet méně často.
- organické zbytky lze přeměnit na kvalitní organické hnojivo = kompost.
- když hnojíme kompostem, vrátíme do půdy zpět, co jí patří. Uzavíráme tak „cyklus jídla“.
- půda je vyčerpaná a ztrácí sílu zadržovat vodu a stále rodit. Degradace půdy je vážný problém, který můžeme zastavit navrácením živin v podobě kompostu.
- kompostování je starší než leccjaká popelnice. Je přirozené a využívali jej už prastaré národy.

Vermikompostér

Kompost

Komunitní komposter

Kompost
v komunitní zahradě

Hnědá
popelnice

Horké nebo studené kompostování?

U kompostování v zahradních plastových kompostérech mluvíme často o „studém kompostování“ bez horké fáze, kdy se organické zbytky přidávají průběžně ve vrstvách. O to důležitější je dbát na správnou skladbu, míchat „hnědé se zeleným“ a případně jednotlivé složky uhlíkatých a dusíkatých materiálů pěkně „sendvičovat“. Nebojte se, mikroorganismy všeho druhu a především žížaly vám přirozeně pomohou organické zbytky proměnit v kompost.

Kdo by přece jen rád dopřál svému kompostu vyšší teploty, neváhá obsah kompostéru 2× ročně přeházet a přidat čerstvý bioodpad jako impuls k zahřátí. Přehazování může u plastového kompostéru probíhat tak, že materiál pomocí lopaty odebíráme spodním otvorem a znovu vhadzuje horním otvorem zpět.

Základní principy kompostování

Správná skladba

Na kompost patří všechny organické zbytky rostlinného původu viz strana 4. Důležité je materiály míchat tak, abychom podpořili správný poměr uhlíku (C) a dusíku (N), aby kompostování probíhalo tak, jak má a vznikl nám kvalitní kompost. Uhlíkaté materiály jsou suché, dřevnaté hnědé materiály jako např. dřevní štěpka, větvičky, piliny, proložka od vajíček, roličky od toaletního papíru atp. Suché materiály jako je štěpka, větvičky pomáhají také v kompostu vytvářet pěknou strukturu. Dusíkaté materiály jsou naopak ty šťavnaté, zelené, čerstvé jako je posekaná tráva, slupky od ovoce a zeleniny, atd.

Dostatek kyslíku

Kompostování je aerobní proces, to znamená, že potřebuje kyslík. Kyslík do kompostu dodáme pravidelným přeházením kompostu. Ideálně alespoň 2 x za rok na jaře a na podzim. Nejlepším nástrojem jsou zde vidle. Přeházený materiál se pěkně načechrá a kyslíková injekce podpoří činnost mikroorganismů v kompostu, tak aby se rychleji pustily do rozkládání organických zbytků.

Optimální vlhkost

Kompost by neměl být příliš mokrá ani příliš suchý. Pokud dodržujeme správnou skladbu a mícháme „hnědé se zeleným“ (uhlíkaté materiály s dusíkatými) přirozeně bychom měli dosáhnout optimální vlhkosti. Pomůže nám pěštní zkouška, kdy kompost zmáčkneme v dlani. Pokud nám mezi prsty poteče voda, je příliš mokrá. Pokud se nám naopak po rozevření dlaně materiál rozsype, je příliš suchý. Ideální je, aby kompost po rozevření dlaně zůstal kompaktní. V případě sucha – pokropit vodou z konve.

Teplota

Při kompostování se materiál zahřívá – to je způsobeno činností mikroorganismů, které organické zbytky rozkládají. Záleží na naší péči a přístupu ke kompostování, jestli zajistíme, aby proběhla tzv. horká fáze. Ta trvá několik dní až týdnů. Kompost se nám díky vyšším teplotám hygienizuje, tedy zahřívá na teplotu až 50–70 °C. Díky tomu, můžeme klidně spát, protože semínka nevídaných plevelů budou zahubena. Impulsem pro horkou fázi je přeházení kompostu. Díky tomu dodáme kompostu injekci kyslíku. Přimícháním většího množství čerstvého bioodpadu např. čerstvé posekané trávy v kombinaci s prvními slunečními paprsky se nám obsah kompostu pěkně zahřeje.

Nezbývá než začít

- 1** Vyberte vhodné místo pro umístění vašeho kompostéru, ideálně někde v polostínu tak, aby byl po ruce, ale nepřekážel. Důležité je umístit kompostér na zahradě, kde bude mít přímý kontakt s půdou, aby se do něj mohli nastěhovat půdní mikroorganismy.
- 2** Po sestavení konstrukce, založte kompostér tak, že na dno vložíte hrubší materiály, jako jsou např. nadrcené větve, šišky, hrubší natě atp. Díky vytvořené struktuře, vám bude kompost lépe dýchat a propouštět vodu.
- 3** Začněte zvesela plnit kompost organickými zbytky rostlinného původu z kuchyně či zahrady. Myslete na správnou skladbu materiálu a jednorázově nesypejte velké množství stejného druhu organických zbytků – doporučujeme materiál mísit, aby byl pěkně pestrý.
- 4** Uzavřený plastový kompostér rychle přeměňuje odpad na kompost díky optimalizovanému větracímu systému a stěnám. Snadno se plní dvěma velkými vhozy a snadné je také odebírání hotového kompostu.
- 5** Zhruba po 6 měsících můžete sklízet první kompost, kterým rozhodně uděláte radost vaší zahrádce nebo bylinkám v truhlíku.

Mikroregion pro své občany připravil projekt
na předcházení vzniku biologicky rozložitelných
odpadů formou kompostování.

Tento projekt je spolufinancován Evropskou unií
z Fondu soudržnosti
v rámci Operačního programu Životního prostředí.

Dodavatel:

ELKOPLAST

ESKO-T s.r.o.

Spolu financováno Evropskou unií – Fondem soudržnosti
v rámci Operačního programu Životní prostředí.

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Operační program Životní prostředí

**Svazek obcí
pro komunální služby**